

Ricard Viñes. El pianista que va portar la música catalana al món.

Situació d'aprenentatge.

Curs (nivell educatiu):

Primer cicle d'Educació Secundària Obligatoria (1r–2n d'ESO).

Àrea/ matèria / àmbit:

Educació visual i plàstica i música (àmbit artístic).

Àrees vinculades: Llengua catalana i literatura, Història i geografia.

Durada total:

5 sessions de 55 minuts.

1. DESCRIPCIÓ

Context:

L'alumnat descobrirà la figura del pianista lleidatà **Ricard Viñes (1875–1943)**, un dels músics catalans més internacionals, amic i intèrpret de compositors com Debussy, Ravel o Satie. La seva trajectòria permet treballar la música com a element de connexió cultural entre Catalunya i Europa i com a expressió artística vinculada a les emocions i al context històric.

Repte:

Com podem donar a conèixer a la comunitat educativa qui va ser Ricard Viñes i per què és una figura clau en la història de la música europea?

2. COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES DE LES ÀREES O MATÈRIES

Àrea / matèria

Competències específiques

Música	1. Analitzar i comprendre músiques de diferents estils i contextos per reconèixer elements del llenguatge musical. 2. Interpretar i crear produccions musicals, combinant veu, cos i instruments. 3. Valorar la música com a manifestació cultural i emocional.
--------	---

Àrea / matèria	Competències específiques
Llengua catalana i literatura	1. Cercar, seleccionar i comunicar informació rellevant sobre personatges culturals.
Història i geografia	1. Comprendre el context històric i cultural de la Catalunya i l'Europa del tombant de segle XX.

3. COMPETÈNCIES TRANSVERSALS

Competència transversal	Competències específiques
Competència ciutadana	Valorar i difondre el patrimoni cultural i musical del propi entorn.
Competència emprenedora	Planificar i dur a terme un projecte col·lectiu de divulgació cultural.
Competència digital	Fer ús responsable i crític de fonts digitals per a la recerca i la producció audiovisual.
Competència personal, social i d'aprendre a aprendre	Treballar cooperativament i reflexionar sobre el propi procés d'aprenentatge.

4. OBJECTIUS D'APRENENTATGE I CRITERIS D'AVUACIÓ

Objectius d'aprenentatge

1. Investigar la vida i trajectòria de Ricard Viñes, així com el context històric i cultural en què va viure.
2. Analitzar obres musicals de l'època impressionista i identificar-ne les característiques principals.
3. Expressar i comunicar la informació de manera artística i multimèdia.
4. Dissenyar i difondre un producte col·lectiu que posi en valor la figura del músic.

Criteris d'avaluació

1. Utilitza diferents fonts per obtenir i organitzar informació sobre Ricard Viñes i el seu entorn.
2. Analitza elements bàsics del llenguatge musical (ritme, tempo, textura, dinàmica).
3. Expressa emocions i idees a través de produccions musicals o visuals inspirades en la música de Viñes i els seus contemporanis.
4. Participa activament en el projecte col·lectiu i mostra actitud de cooperació i respecte.

5. SABERS

Saber	Àrea / matèria
Llenguatge musical: ritme, melodia, harmonia, textura i forma.	Música
Músiques de diferents èpoques: Romanticisme i Impressionisme.	Música
Patrimoni cultural i musical de Catalunya i d'Europa.	Història i música
Tècniques de comunicació audiovisual i edició digital.	Competència digital
Producció i difusió artística col·lectiva.	Àmbit artístic

6. DESENVOLUPAMENT DE LA SITUACIÓ D'APRENTATGE**Metodologia:**

Aprenentatge basat en projectes i treball cooperatiu.

Estratègies didàctiques:

- Treball per tasques (recerca, anàlisi musical, creació artística, comunicació).
- Treball interdisciplinari entre música, llengua i història.
- Aprenentatge significatiu i orientat a la creació.

Agrupaments:

Grups cooperatius (3 alumnes) i sessions de gran grup per a les audicions i presentacions.

Materials:

- Text *Ricard Viñes, El pianista que estrenava mons nous*.
- Activitat 'Omple els buits'
- Document *Anàlisi audició ESO 1r cicle*.
- Cartolines, material plàstic i instruments *Orff*.
- Projector/reproductor
- Fragments musicals de l'entorn Viñes Enregistraments històrics:
https://www.youtube.com/playlist?list=OLAK5uy_kbzOVM1kjY3eRCkZHj7FGbjOV5kl9AxSY
- Càpsules Viñes:
https://www.youtube.com/playlist?list=PLkpLYYa30uwDfbst1bf79_yL-m3OfFAqB
- Intèrprets catalans històrics: Ricard Viñes:
<https://www.interpretercatalanshistorics.com/cat/ver-Ricard-Viñes-77>

7. ACTIVITATS D'APRENENTATGE I D'AVUACIÓ**Inicial – Què en sé?****Sessió 1.**

- Pluja d'idees a partir de preguntes obertes sobre la música catalana.
 - ✓ Quins músics catalans coneixes?
 - ✓ Saps què és una sardana?
 - ✓ Coneixes el cant de la senyera?
 - ✓ Explica amb les teves paraules la següent frase del *Context històric* de la *biografia* de Ricard Viñes:

Durant el darrer terç del segle XIX i començaments del XX (...) la música és fonamental en esdeveniments polítics i commemoracions de la cultura catalana.

- Fem lectura comprensiva del text *Ricard Viñes, El pianista que estrenava mons nous*.
- Formulació del repte: *Com podem donar-lo a conèixer?*

Desenvolupament – Què estic aprenent?**Sessió 2.**

- Fem l'activitat *Omple els buits* i una línia temporal a partir del text *Ricard Viñes, El pianista que estrenava mons nous*.
- Escoltem un tema musical de l'entorn Viñes i l'analitzem seguint les pautes del document *Anàlisi audició ESO 1r cicle*.

Síntesi – Què he après de nou?**Sessió 3. Creació artística en grups de 3: Collage sonor.**

- Escoltem un àudio de l'entorn Viñes com a font d'inspiració.
- En grups de 3 creem breus fragments musicals i els interpretem a classe amb instruments *Orff*.
- Unim els fragments sonors, seguint l'ordre i les pautes de composició del professor de música.

Aplicació – Com sé que ho he après?**Sessió 4.**

- Visualitzem els vídeos *Reintèrprets 2025 - RICARD VIÑES - Càpsules audiovisuals* a youtube i les imatges biogràfiques de la web del intèrprets catalans històrics <https://www.interpretscatalanshistorics.com/cat/ver-Ricard-Viñes-77>
- Preparem una presentació oral de Ricard Viñes en grups de 3 del projecte *Ricard Viñes, el nostre músic universal*.

Sessió 5.

- Presentació en grups de 3 del projecte *Ricard Viñes, el nostre músic universal*.
- Reflexió final i coavaluació seguint el document *rúbrica ESO 1r cicle*

8. VECTORS D'APRENTATGE

1. **Aprentatges competencials:** integració de recerca, anàlisi crítica i creació artística.
2. **Perspectiva de gènere:** visibilització del paper de dones compositores i intèrprets contemporànies de Viñes.
3. **Universalitat del currículum:** activitats multimodals i accessibles per a tot l'alumnat.
4. **Qualitat lingüística:** ús del català en textos i presentacions audiovisuals.
5. **Benestar emocional:** reconeixement del valor emocional i expressiu de la música.
6. **Ciutadania democràtica i consciència global:** apreciació de la cultura com a vehicle d'intercanvi entre pobles.

9. MESURES I SUPORTS UNIVERSALS

- Ús de recursos audiovisuals, gràfics i sonors per facilitar la comprensió.
- Adaptació de la dificultat de les tasques de recerca.
- Temps flexible per a la preparació del producte final.
- Tutoria entre iguals i suport en l'organització del treball cooperatiu.

10. MESURES I SUPORTS ADDICIONALS / INTENSIVS

Alumne/a	Mesura i suport
Dificultats de comprensió o expressió escrita	Resums visuals, esquemes i ús d'eines digitals de lectura fàcil.
NESE	Participació en tasques pràctiques (so, enregistrament, instruments).
Altes capacitats	Creació d'un podcast o vídeo biogràfic propi sobre un altre músic català contemporani.

11. PRODUCTE FINAL:

Presentació individual titulada *Ricard Viñes: el pont entre Lleida i París*, que expliqui la seva vida, la seva música i la seva influència.

12. AMPLIACIÓ DE MATERIALS DIDÀCTICS I DE CONSULTA.

- Web oficial de l'Any Ricard Viñes, del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya:

<https://cultura.gencat.cat/ca/temes/commemoracions/2025/anyricardvines/>

- Web oficial de l'Any Ricard Viñes, de l'Ajuntament de Lleida.

<https://cultura.paeria.cat/ca/any-vines-lleida>

- Intèrprets catalans històrics, de la Fundació Joan Manén. Hi trobareu una àmplia selecció de fotografies i 5 enregistraments històrics.

<https://www.interpretercatalanshistorics.com/cat/ver-Ricard-Viñes-77>

- Ricard Viñes: Enregistraments històrics, de l'editorial Tritó. Hi podreu escoltar el CD "Ricard Viñes al piano", amb interessants interpretacions del pianista i fins i tot podreu escoltar al propi Ricard Viñes parlant del seu amic Claude Debussy.

[https://www.youtube.com/playlist?
list=OLAK5uy_kbzOVM1kjY3eRCkZHj7FGbjOV5kl9AxSY](https://www.youtube.com/playlist?list=OLAK5uy_kbzOVM1kjY3eRCkZHj7FGbjOV5kl9AxSY)

- Reintèrprets 2025-Ricard Viñes, de l'Associació Catalana Intèrprets de Música Clàssica. 5 documentals, de durada breu (1 o 2 minuts), sobre la vida de Viñes.

https://www.youtube.com/playlist?list=PLkpLYYa30uwDfbst1bf79_yL-m3OfFAqB